

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

VII. De Clericis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

AVTOR. Vera est CONFESSIO de Veritate Ecclesiæ Romanæ, Ethnicorum, Iudæorum, Hæreticorum, Turcarum. &c.

XIV. LUTHERO-CALVINISTARVM, omniumque hostium Ecclesiæ, infelix semper exitus fuit.

XV. Felix autem Prosperitas, cum Deo, Ecclesiæ veræ fuit, est, erit.

VII. DE CLERICIS.

QVÆSTIO XLI.

Rectene hi Clerici, isti Laici appellantur?

LUTHERO-CALVINISTÆ, quod rem attinet, haud negant, ministerium Verbi & Sacramentorum non ex æquo ad omnes pertinere: vocem tamen Clerici auersantur.

LUTHERVS lib de abroganda M^{sa} priuata, par. 1. Quod nostra translatio habet: Non dominantes in Cleris, interpretu incuria fait, quæ fecit, in Clerum hoc loco intelligere: quos nunc à Laicis deseruiri in pia hominum transitio. Infra Hoc dixisse contenti sumus: Christianum populum esse simplicem; in quo prorsus nulla secta, nulla differentia personarum, nullus clericus, nullus Laicus, nullus natus, nullus rufus, nullus Monachus esse debeat.

CALVINVS Instit. l. 4. c. 4. § 9. Hæc appellatio aut errore, aut certo ex praua affectione nata est: cum tota Ecclesiæ Clerus, id est, hæreditas Domini, à Petro dicatur: Idem ad 1. Pet. 5. Vtinam Patribus nunquam venisset in mentem, ut hac voce vterentur. Gal. 3. Omnes enim vos unum estis in Christo Iesu.

AVTOR. I. Distinctio Clericorum & Laicorum est omnino Christi, Ioa. 15. Ego elegi vos, scil. è turba. 2. Est Apostolica, 1. Pet. 5. Non Dominantes in Cleris, 3. Est Canonica in descriptis à S. Cle-

mente Canonibus Apostolorum, Can. 3. 12. 15. 4. Est ea antiquissimorum Patrum, & Conciliorum: apud Bellarm. lib. de Clericis c. 1.

II Vnitatis & Simplicitas populi Christiani est, quæ describitur Eph. 4. Vnus Dominus, una fides, unum baptisma, unus Deus & Pater omnium. Vt vnum dicant, idem sentiant, & non sint in eis schismata. Hæc simplicitas procul à Lutheris calvinistis exulat. 2. Nec Cleri & Populi distinctio cum Vnitate ea pugnat magis, quam membrorum diuersitas cū Corporis Vnitate. 1. Cor. 12. Si totum corpus oculus; ubi auditus? &c. Et si omnia essent unum membrum, ubi Corpus? Nunc autem multa sunt membra, unum autem corpus. 3. S. Petrus uice, Cleri, alludit ad Leuitas, Deut. 18. Num. 18. à quibus fors natiuitatis transiit ad Christianos forte Electionis.

SVASIONES contrariaræ ex his corruunt vltro.

QVÆSTIO XLII.

Ius Eligendi, Ordinandi, Pastores, seu Ministros estne Populi, an Episcoporum?

LUTHERVS lib de potest. Papæ. Illyricus & Centuriatores, Brentius, & Kemnicus &c. Itemque CALVINVS Instit. l. 4. c. 3. §. 15. Habemus esse hanc Legitimam ex Verbo Dei Ministri vocationem, 1. Ubi ex populi consensu & approbatione creantur, qui visi fuerint idonei. 2. Præse autem Electioni debent Pastores; ne quid per lentitatem, vel per mala studia, vel per tumultum à multitudine peccetur. Voluntigitur: Vocare & Eligere, Populi esse, Iure diuino; non Papæ, non Principis, non Canonorum: 1. Ordinare

nare verò, Pastorum tantum; sed nomine Populi, quem representant Pastores. Plura infra quæst. 44.

AUTOR. Iure diuino Potestas Eligendi Ordinandique est penes Episcopos solos. 1. Ita S. Scriptura, in meo *Antichristo part. 2. q. 13.* 2. Ita S. Concilia & S. Patres vniuersi. 3. Quod si Sacrum Clerum Eligere & Ordinare nefas est Sacerdotibus; quanto magis Laicis?

4. Et illius tam constans Ecclesiæ est Consuetudo, vt à *Sæculo non sit auditum*, Episcopum à non Episcopo ordinari: vt nec vlla vnquam hæretica licentia tale quid vsurparit. Lutherum Orthodoxus Episcopus ordinauit Sacerdotem; Episcopum nemo, nisi ipse. *Esse quia vult, sit Deus Alexander;* ait Laconicus Sarcasmus. Et ipse ictum se telo foemur adspiciens irrisit isto: *Ecce Deum Ammonium.*

5. Iple Calvinus Instit. l. 4. c. 3. § 16. *Licet nullum extet certum præceptum de Manuum Impositione; quia tamen fuisse in perpetuo vsu Apostolicis videmus, illa tam accurata eorum observatio, Præcepti vice nobis esse debet.* Infra: *Hoc habendum est, non vniuersam multitudinem manus iussuisse Ministris, id est, Sacerdotibus; nam Episcopos vocat Pastores.*

Iam sic argumentor. Non sunt veri Pastores, id est, Episcopi, qui nō sunt permanum Impositionem à veris Pastoribus ordinati: Atqui tales sunt Lutherus, Zyvinglius, Calvinus. &c. Ergo. Nam istud S. Hieronymi Epist. ad Euangrium approbat Calvinus: *Quid facit, excepti Ordinatione, Episcopus, quod Presbyter non faciat?*

6. Ordinationem Romano-catholicam nihili facit Calvinus Instit. l. 4. c. 5. § 3. *Ordinatio nihil est aliud, quam merum ludibrium.* Sic & Kemnitius: Ergo Lutheri, Caluini, &c. Ordinatio ipsis nulla fuit; & nec illis Sacerdotes fuerunt, nec Episcopi: neque à populo ordinari potuerunt.

Sequitur porro: Cū veros Episcopos non habuerint, nec veram Ecclesiā habuisse vnquam. Quia bene Calvinus Instit. l. 4. c. 3. § 4. *Sequuntur Pastores & Doctores, quibus carere nunquam potest Ecclesia. Est enim Ecclesia, ait S. Cypriani, 9 l. 4. plebs Episcopo adunata, & Pastori suo Grex adherens.* Hoc argumento S. Hieron. in Dialogo contra Luciferianos, Hiliarium hæreticum constrinxit.

Vnum super refugium est Caluino ibi d. Apostolos postea quoque, vel saltem eorum loco Euangelistas interdum excitauit Deus, (vt Lutherum, ipsum. &c.) vt nostro tempore factum est. Talibus enim, qui Ecclesiam, ab Antichristi defectione reducerent, opus fuit. Munus tamen ipsum nihilominus Extraordinarium appello: *Quia in Ecclesiis ritè constitutis locum non habet.*

AT, infelix effugium! Nam semel constituta à Christo Ecclesia ruere non potest: vtpote fundata supra Petram, nō arenam: quocirca nouis haud eget Apostolis: præsertim qui sine signis venerunt non missi; vti Lutherus, Calvinus, Arius, Mahumet. &c.

7. Denique, Act. 14. Paulus & Barnabas, Episcopi & Apostoli constituebant per ciuitates Presbyteros; non populus, non Magistratus ciuilis. Ad Titum 1. *Huius rei gratia reliqui te Episcopum Creta, vt constituas per ciuitates Presbyteros.*

byteros; Sicut ego constitui tibi. Et Flacciani Cent. 1. l. 2. c. 2. primos Episcopos ab Apostolis esse constitutos fatentur.

QVÆSTIO XLIII.

Sitne Pastorum Electio immediate à Deo solo, aut ex carnali propagine?

IOAN. WICLEF & HVSS, teste Tho. Walden, l. 2. doctrina fidei. c. 39. & 40. Solius Dei esse aiebant, Pastores eligere. Quia solus novit prædestinatos pios; quales Pastores oportet esse. Eorum articuli in Concilio Constantiensi Sess. 8. damnantur tales. Prælati præfati & malus non habet potestatem super Fideles; Et, qui agnoscit Pastorem, Et, Non electioni hominum, sed operibus electi oportet credere.

AUTOR. Deus, 1. Reg. 10. elegit Saulem, at dein reprobum Christus Iudam; Ioan. 6. Nonne ego vos XII. elegi, & unus ex vobis diabolus est? Apostoli inter Diaconos, Act. 6. Nicolaum elegerunt præfulem. S. Patres consentiunt, improbos Episcopos esse tamen veros: ut Ioan. 11. Cyprianus, cum esset Pontif. anni; illius, prophetavit. Electio autem per Sortes et si, Act. 1. ab Apostolis usurpata ex privilegio, tamen recte ab Ecclesia est prorsus omissa. Vide Bell. l. 1. de Clericis c. 6. De Luthero calvinianis Prædestinatis filo. VVicleffizant.

II. HENRÆIS nascibatur Sacerdotes, Tribu Leuitica (mel à Deo ad d. destinata; Benetunc.

AUTOR. At Christianum non decebat Sacerdotium propago carnalis. I. Quia sunt Sacerdotes secundum ordinem Melchisedech. Hebr. 7. Ideoque sine patre, sine matre, sine Gentilogia. 2. Sic prædixit Isa. 66. *Aspice matrem ex eis Sacerdotes & Leuitas.* &c. Aliud est, ut Sacrificium, sic & Sacerdotium, in Nouo Testamento;

QVÆSTIO XLIV.

Ius eligendi Papam & Episcopos. &c. An sit Populi de iure diuino?

LUTHERO-CALVINISTÆ suprà q. 41. affirmant.

SVADENT istis. 1. Quia, ait Calvinus, veteres popularem electionem usurpabant. Sicut in politicis, electio Regis est Populi. Cætera argumenta colligit ex Luthero Bètio, Caluino, Illiricus l. de electione.

2. Quia, Matth. 16. Tibi, ut Ecclesiam representant, ait Aug. tract. 124. in Ioann. dabo claves. &c. 3. Matth. 18. Quicumque alligaveritis: Qui alii? Dic Ecclesia, id est, Populo.

3. Episcopi sunt Ministri Ecclesiæ, non Domini: 1. Cor. 3. 1. Pet. 5. Ecclesia autem, 1. Tim. 3. est Columna veritatis: ergo penes hanc, non illos, summum est tribunal.

4. Quia, Act. 1. Tota Ecclesia, legit Matthiam & Barnabam; non Apostoli.

5. Act. 6. Multitudo credentium elegerunt Stephanum.

6. Act. 14. Cum constituisent, *χρηστὴν* id est, elegerunt per suffragia, illi per singulas ciuitates Presbyteros.

7. Quia sic docet S. Cyprianus, & Conc. Nicaenum, & II generale: Et sic vsus per 1300. annos in Ecclesia.

AUTOR. Electio non est Plebis vlllo iure.

1. Non diuino, patet in Antich. isto part. 2. quest. 17. itemque suprà q. 41.

2. Adde, Hebr. 5. Nemo sumit sibi honorem; sed qui vocatur, ut Aaron; qui à Moysè, non à Populo est electus.

3. Iure diuino & naturali Episcopi sunt Pastores plebis: Act. 20. 1. Pet. 5. Nec controuertitur. At Pastorum est Pascere, id est, Regere; ad quod Eligere quoque pertinet.

4. Apo-

4. Apostoli ad procul distitas gentes mittebant Episcopos; ergo ipsi, non gentes, eligebant. Neque populus, præsens Apostolis, eligebant; quia vnus populus non potest alteri Pastorem eligere: vt cōtrā fingit Kemnitius absque testimonio villo.

5. Sic Concilia, & S. Patres.

6. Plura sequuntur incommoda ex populari electione, *B. II. c. 7.*

DICO AD I. Vsurpationis fuit surreptitia, ideo & sublata est. Nam postulationis testimonium à populo fiebat de vita eligendi, (vt esset tantò acceptior,) & degenerauit in consuetudinem, Apostolicæ contrariam constitutioni.

AD II. Augustinus ideo ait Petrum in persona Ecclesiæ Clauis accepisse, quia in eius utilitatem accepit, & transmissurus ad posteros erat.

AD III. Prælati sunt Ecclesiæ, vt pars melior, ideoque maior; itaque habet soluendi, &c.

AD IV. Episcopi sunt ministri Ecclesiæ, eam regendo, non ei obediendo.

AD V. Chrysostomus, ait, id Petrum fecisse ex concessione; non necessitate. Et ab exemplo vno non valet argumentum contra legem.

AD VI. Idem dico. Dein, ea erat electio Diaconi, non Episcopi.

AD VII. Grammaticè ita significat *χειροτονέω*: at Ecclesiasticè est *Ordinare per manuum impositionem*.

AD VIII. Vide Bell. Postulationem populi fuisse, non Electionem: Sicque loquuntur historiæ, &c.

Q V Æ S T I O XLV.

An sint Ordines Sacri septeni? Et quæ officia singulorum?

LUTHERANI (vt Kemnitius in *Exam. Trid. Sess. 21.*) numerum Ordinum septenarium reprehendunt: Statuuntque ternarium: Episcoporum, quos Pastores: Presbyterorum, quos Seniores, seu Doctores, vel Ministros verbi dicunt; & Diaconorum, Exorcistas plane reiciunt: reliquos autem à Pastoribus pronecessitate ad adiutores.

SVADET Kemnitius, 1. Quia, S. Dionysius tres solum numerat. 2. Canones Apostolorum quinos, 3. S. Ambrosius item quinos. 4. S. Ignatius plures quam septem. 5. Canonistæ addunt Psalmistam.

CALVINVS consonat Kemnitio, *Instit. l. 4. c. 4. §. 19.* Quia, ait, S. Hieronymus numerat quinque ordines.

AUTOR. Semper in Ecclesiâ viguerunt Ordines septem, qui ad Eucharistiæ ministerium certo ritu referuntur; Minores quatuor; Ostiar. Lect. Exorc. Acoluthorū: Maiores tres, Subdi. Diac. Presbyterorum. Sic Clemens, Ignatius, &c. &c. S. Patres, & Concilia. *D. Thomas p. 3. q. 37. art. 2.*

Tres Sacri sunt ex Institutione diuina: habentque Antiquitatem parem Ecclesiæ primitiue omnes septem. Mentitur itaque Calvinus dicens, *Primitiue Ecclesiæ incogniti fuerunt, & multis postea annis excogitati*. Bell. l. 1. c. 12.

DICO AD I. S. Dionysius numerum trium dedit Hierarchiarum militantis Ecclesiæ, non Ordinum.

AD II. S. Dionysius instituit nesciam omnes referre; sed ex occasione iam hos, iam istos.

AD III. S. Ambrosius non negat alios duos: quos obseruauit factis.

AD IV. S. Ignatius etiam improprie dictos numerauit.

AD V. Canonistæ quia distinguunt Episcopum à Presbytero, Lectorem à

Dd Can.

Cantore, nouem constituunt: non sic Theologi: Neque tamen est dissensio: quia illi eos referunt ad Hierarchiā, hi ad Eucharistiā.

AD VI. Hieronymus loquitur de ordinibus Christianorum, non Clericorum, &c.

II. CALVINVS *Instit. lib. 4. cap. 4. §. 9.* Ostiariorum Ordinem negat, & idet; officium Ianitoris esse dicit: non docet. 1. Le-cturam item tyrocinium prae-dicaturae fuisse, ut assuescerent ferre populi conspectum, & plebi innotescerent. 3. Exorcistas ait, gratiam gratis datam fuisse, non ordinem. 4. *Acolutus*, vult esse vocem magicam, & linguis ignotam: idem quod Cubicularius Episcopi, & ceroferarius. 5. Subdiaconos vult solum in curandis pauperibus iuuifse Diaconos. 6. De Diaconis nos inter & haereticos conuenit ex *Act. 6.* Et si nos plura eis tribuamus.

AUTOR. Dicit ista Calvinus; non docet. Docent autem S. Patres & Concilia nos recte sentire, & sua singulis officia ordinibus assignare sancta, apud *Bell. c. 14.*

QVÆSTIO XLVI.

Sitne Episcopus maior, an par Sacerdoti?

LUTHERANI, ut Kemniti in Exam. Sess. 27. Trid. Erasmus annot. ad 1. Tim. 4. æquant utroque.

CALVINIANI item autore Calvino *Instit. l. 4. c. 4. §. 2.* Quibus, ait, docendi munus iniunctum erat, eos omnes nominabant Presbyteros: illi ex suo numero in singulis ciuitatib. vni eligebant, cui specialiter dabant titulum Episcopi: ne ex aequalitate, ut furi solet, dissidia nascerentur. Neque tamen sic honore & dignitate superior erat Episcopus, ut dominium in collegas haberet; sed quas partes habet Consul in Senatu,

ut referat de negotiis, &c. autoritate totam actionem regat, & decretum exequatur. Atque id ipsum pro temporum necessitate, fuisse humano consensu inductum fatentur ipsi Veteres.

SVADERE id conantur 1. Phil. 1. Paulus, &c. *Omnibus Sanctis, qui sunt Philippis, cum Episcopis & Diaconibus.* En Presbyteri dicuntur Episcopi: Sic & Tit. 1. *Constituas per Ciuitates Presbyteros: &c. Oportet Episcopum irreprehensibilem esse.* 2. 1. Tim. 3. *Gratia, &c. data est tibi per impositionem Presbyteri:* ergo Presbyter potest ordinare Episcopum ut par parem. 3. *Act. 10.* In quo vos posuit Sp. Sanctus Episcopos, regere Ecclesiam. 1. Pet. 5. *Seniores obsecro consenior, pascite Gregem Dei, providentes, &c.* 4. S. Hieron. in 1. Tit. *Episcopi norint, se magis Consuetudine, quam Dispositione Dominica veritate Presbyteris esse maiores.* Plura minuscule vide in *Bell. l. 1. c. 15.*

AUTOR. Sancte Concilium Tridētinum sess. 23. Can. 7. *Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores &c. anathema sit.* Distincte tria. 1. Iure diuino Episcopus est præ Presbytero, in potestate Ordinis. 1. Quia soli Episcopi Ordines Sacros conferre possunt; Presbyteri ex suo charactere Sacerdotali non possunt. At Ordinatio est Sacramentum, ut Calvinus concedit; proinde à Deo instituta toto: ergo q maior Ordinis potestate; maior est etiam iure diuino. 2. Item Episcopus potest dare Sacramentum Confirmationis, templa, arasque consecrare; Presbyter non potest. 3. Item, *Act. 8.* Apostoli, quibus succedunt Episcopi, sunt missi ut per manuum Impositionem darent Spiritum Sanctum baptizatis; quod Presbyteri non possunt. 4. Sic Patres.

II. Episcopus iure diuino maior est Iurisdictionis potestate. 1. Quia in Lege

Legetres erant Ordines, Pontificum ab Aaron: Sacerdorum, à filiis Aaron: & Leuitarum, qui ab Leui oriundi: At hi tres erant iure diuino distincti in potestate quà Ordinis, quà Iurisdictionis, sic, vt summus, medius, imus esset, vnusque altero maior. *Exod. 28. 40. Lev. 8. Num. 3. 4. 20.* vbi de distinctis eorum consecrationibus, vestibus, & officiis. Nec ratio est, vt in Veteri, quàm Nouo Testamento, distinctior sit hierarchia. Illis verò succedunt hodie Episcopi, Presbyteri, Diaconi: ergo non minus, ac illi, distincti sunt. 2. Quia Christus XII. Apostolos delegit ex LXX. Discipulis: vt illi hinc iure diuino maiores fuerint: At Apostolis Episcopi, Discipulis Presbyteri succedunt; ergo pari vtriusque iure. 3. Quia Patres Episcopis dictum volunt, *Matth. 24. Fidelis seruus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam:* at hæc institutio est iuris diuini. Sicut & istud, *Act. 20. Attendite vniuerso Oregi, in quo vos Spiritus Sanctus constituit Episcopos, regere Ecclesiam Dei.* 4. Sic vsus habet à Christo & Apostolis huc vsque: Sic & S. Patres.

III. Episcoporum Autoritas in Cœtu Presbyterorum est vt Principis ac iudicis in Concilio consiliariorum sibi subditorum: non vt Consul in Senatu. 1. Patet è S. Literis in *Antichristo meo p. 2. q. 18.* 2. Sic Patres, & Concilia, & Vnus vniuersalis omnium temporum, & locorum.

DICO AD I. ex Ambrosio: Dicit Episcopos & Diaconos qui cum Paulo erant. Ex Theodoro: tunc Presbyteros dicit solitos Episcopos; & hosce, Apostolos: vt *Rom. 16.* Andronicus Apostolus:

Philip. 2. Epaphroditus Apostolus. Ex Chrys. Tunc voces *Episcopus & Presbyter*, communes fuisse Sacerdotibus, distincta tamen potestate.

AD II. Sic hinc inferre S. Hieronymum mentitur Kemnitius: cum solum ostendat Presbyteros in Scripturis etiam vocari Episcopos; non hos ab illis ordinari posse.

AD III. vt ad. 1. ex Theodoro.

AD IV. Similiter dicendum. Et mentiuntur Waldenses, Hieronymum sequi Aërium: falliturque Mic. Medina. Videtur tamen S. Hier. sententiæ hac in re incertus fuisse; ideoque variasse.

Q V Æ S T I O XLVII

De CARDINALATV quid sentiendum?

CALVINVS Instit. l. 4. cap. 7. §. 30. 1. Hic titulus Gregoriæ atate in solos Episcopos competeat; non Romana Ecclesia, sed aliis eum attribuit. Apud superioris sæculi scriptores nomen hoc non reperio. 2. Video tamen fuisse tunc Episcopis minores, quos nunc longè antecellunt. &c. Et si Episcopatus Presbyterio maior sit; tamen in multis Augustinus Hieronymo minor est, ait, *Aug. Epist. 19 &c.* 3. Nihil officij tunc habebant, nisi vt in doctrina & Sacramentorum administratione Episcopo adessent, & subessent. Nunc ad eam mutata fors est, vt facti sint Regum & Cesarum cognati. Tunc cum suo Capite sensim creuerunt. Nihil habent legitimi in Ecclesia muneris; fucum duntaxat & inanem larynam retinent. Vnde Gregorius: Flens dico: cum Sacerdotalis Ordo intus cecidit; foris quoque diu stare non poterit.

AUTOR. Tria hæc: 1. NOMINIS Antiquitas: Annis 300. ante S. Gregorium in Concilio Romano sub

Dd 2 S. Syl.

S. Syluestro, can. 6. proditur de VII Diaconis Cardinalibus Romæ. Significat idem quod *Principalis*, ut à quo pendeant Episcopi, eue cardine. Ut Cardinales virtutes, venti, puncta cœli, &c. dicuntur: Sic & Tituli seu Ecclesiæ Principales VII. dicebantur Cardinales; itaque à loco ad personas nomen transit.

II. OFFICIUM Antiquitas, 1. Est aut Episcopalis, aut Presbyteralis, aut Diaconalis. 2. Eligere Papam. 3. Assistere Papæ in regimine, ut Senatores Consuli, ut Consilarii Principi. In primitiua tamen Ecclesia omnes ferè Presbyteri ad Electionem Papæ conueniebant in paucitate Cleri: at postea auctiore Clero, soli Principales id munus obierunt.

III. COMPARATIO Cardinalatus cum Episcopatu est talis; 1. Potestate Ordinis maior est Episcopus Cardinali, Presbytero, vel Diacono. 2. Iurisdictione in propriam Ecclesiam item. Quia Episcopus attendit vel Diœcesi totius, vel vrbi; Cardinalis verò soli Titulo suo, in quo est ut parochus, necius habet maius, quàm parochiale. 3. Regimine Vniuersalis Ecclesiæ maior est Cardinalis, Presbyter, aut Diaconus, quàm Episcopus. Singulare docet *Bellarmin. lib. 1. c. 16.*

DICO S. Hieronymum fuisse Presbyterum Antiochenum; non Romanum, non Cardinalem; ipso teste *Epist. 61.* Deinde etsi in Concilio 6. Carthaginensi ultimi subscripserunt Cardinales duo; sciendum tamen tunc ætatis Episcopos Cardinalibus fuisse maiores: postea verò mutatum esse.

Q V Æ S T I O XLVIII.

COELIBATVS quo Iure sit Ordinibus S. annexus?

LUTHERO-CALVINISTAE, post Iovinianum Willess, negant vllò, adeoque omninò hæreticissimè annexum esse. LUTHERVS *Libro de abroganda Missa*, Magdeburgenses Centuriis singulis c. 7. maxime *Centuria 11. c. 7.*

BEZA, Martyr, CALVINVS *Inst. l. 4. c. 12. §. 23.* &c. Documenta singulorum subiiciemus infra.

AUTOR. I. Votum Continentiæ non est Iure diuino additum Ordinibus Sacris: proindeque est Dispensabile. Quia ex solo Iure humano Apostolico vis eius dimanat. 1. Ita *D. Tho. 2. 2. q. 8. art. 11.* & plerique contra Medinam, Maiorem, &c.

1. Quia Matrimonium non pugnat cum S. Ordinibus ratione Essentiæ suæ, sed Officii: ne actu coniugali, aut curis animus Sacerdotis enervetur. Ideò non est iuris diuini, ut coniugati, si postea ordinentur, abstineant vxoribus. Alioquin Ecclesia non potuisset Græcis permittere vsum vxorum ante Ordines acceptos ductarum.

2. Nulla in Sacra Scriptura extat prohibitio: quin Veteri in Testamento licebat; in Nouo ad Timotheum & Titum iubet eligi castos.

3. Puritas ministerii castitatem requirit, ut conuenientem; non ut Necessariam. Ideò Concilium Ancyranum, à S. Leone confirmatum, permisit etiam post Diaconatum ducere Vxores.

II. Iure Ecclesiastico & Apostolico Coelibatus est Ordinatis mandatus; ut nec prius ductis vxoribus fas vti. 1. Ex Sacra Scriptura vti deducant S. Patres: Vide meum *Antichristum part. 2. q. 19.*

2. Ita Concilia; ut Ancyranum an. 314. Car.

Carthaginense ix. Canon. 2. anno 254. causam promit: *Vt, quod Apostoli docuerunt, & seruauit Antiquitas; nos quoque custodiamus.* Sic & Concilia Italiæ, Galliæ, Hispaniæ, Germaniæ antiquissima ante annum 700. Mendax ergo Melanchthon in Confessione Augustana legem cœlibatus primum in Germania fixam esse post annū 900. 3. Ro. Papæ, itemque S. Patres antiquissimi Græci, Latiniq; consentiunt apud Bell l. i. c. 19.

4. Exempla fauent laudatissimorum Episcoporum, & Clericorum inde vsq; ab Apostolis continentium. Magdeburgenses Centura 4. s. 6, 7, 8, 9. 10. 11. de vxo 2. 15 proferunt exempla multa.

At sunt *Vel* de ductis ante Ordinationem: *Vel* de minoribus Clericis: *Vel* de illaudatis viris: *Vel* expresse mentiuntur.

4. Quia Matrimonium impedit Ecclesiastica munia Sacrificandi, ob impuritatem: Orandi & Legendi, ob hebetationem ingenii. Prædicandi ad virgines & viduas de castitate: Curandi animas, ob curas temporales: Procurandi pauperes, ob curam prolium. Et vix distinctio foret Clericos inter & Laicos.

QVÆSTIO XLIX.

Quæ Sectariorum sunt documenta?

I. LVTHERI & LVTHERANORVM.

Iubetur, Tit. 1. elegi ἀνέγκλητος, id est, sine crimine: quo isto? *Sit vnus uxoris vir, filios habens fideles, se n. fornicetur.*

RESPONDEO. I. Sit sine vlla, quæ reprehendi posset, etiam specie criminis; vt bigamia, index est incontinentiæ. Ita

Chrysost. hic. 2. Aug. tract. 41. in Ioan. &c. Sit sine grandi crimine: quin cum multiplice virtute, vt monogamia, sobrietate &c.

II. 1. Cor. 7. *Vnusquisque uxorem suam habeat, vnam, non plures, nisi succelluē. 1. Tim. 3. Diaconi sint vnus uxoris viri.*

RESP. Patres sic exponunt, non habeat, aut non habuerit, nisi vnam.

III. 1. Cor. 9. *Annon habemus potestatem circumducendi sororem uxorem: sicut Apostoli. &c.*

RESP. *Mulierem* dicit, non *uxorem*; & ad vsum vitæ, non luxuriæ.

IV. *Sit vnus uxoris vir*, id est, Luthero, vnam habeat; Magdeb. non plures simul.

RESP. 1. Tim. *Vidua eligatur, quæ fuerit vnus viri vxor*, id est, monogama: non vt Luth; & Magdeb. Nec id ætatis vlli gentium mos erat duas habere simul. Ita S. Patres. Ita praxis Ecclesiæ, bigamos nūquam ordinantis: ad Christi conformitatem, qui vnus Ecclesiæ Caput est.

V. Magdeburgenses. Sanctus Vdalricus scribit, S. Gregonum Clericis ademisse vxores; deinde in eius scriptina reperta 6000. capitum: & mox decietum suum reuocasse, & cœnituissē.

RESP. I. Ibidem dicitur, Papam posse cogere ad cœlibatum. 2. Epistola est ad Nicolaum II. qui obiit an. 867: At S. Vdalricus factus est Episcopus an. 903. Ergo fictitia est epistola: Sanè autorem probatum habet nullum.

CALVINI & CALVINISTARVM.

I. Deus reliquit matrimonium cuique liberum: & eius prohibitio est hæretica. 1. Tim. 4.

RESP. Placet libertas: proinde Ordinandis ponitur conditio cœlibatus seruandi. Et Paulus notat reprobantes

Dd 3 nu.

nuptias vniuersè vt malas: qualis Tarianus, Marcion, Manichæus. Mentiturque Calvinus 1. Timoth. 3. ordinandis poni conditionem, vt esse debeât *vnus vxoris viri: cum nubere sit liberum cuiq;* *Qui nubit, benè facit; qui non nubit, melius facit.*

II. Heb. 12. *Honorabile connubium in omnibus: ergo & in Sacerdotibus.*

RESPOND. Ergo etiam in sanguineis foret honorabile; quod improbat tamen Calvinus *Instit. libr. 4. c. 19. §. 37.* Quare, in omnibus, significat ex omni parte; Apud omnes in omnibus legitimè copulatis.

III. Apostoli. 1. Corinth. 9. circumduxerunt vxores: Philipp. vlt. Rogo te *Germane compar;* id est, germana.

RESPOND. I. De Apostolorum vxoribus ante Apostolatam variant scriptores: Certum est, post vocationem eos, *Matth. 19.* reliquisse omnia, etiam vxores. Ita S. Hieronymus, &c. 1. Corinth. 9. loquitur de piis sceminis; quales & Christum secutæ sunt. Ita Patres. 2. Dein; melior Versio est, *Sororem mulierem.* 3. Et S. Clemens ait, secutas, quæ fuerant vxores; cessante iam re vxoria.

Et Paulus ad virum Germanum loquitur. Sic Patres.

IV. Solus Paphnutius Concilium Nicænū inhibuit, ne interdiceret vxores Clericis.

RESP. I. Is censuit permitti vsum earum, quas ante Ordinationem duxissent. 2. Et, Dissuasit poenas grauiores decerni incontinentes. 3. Et, ait S. Gregorius, *Socrates*, qui id scripsit, multa mentitur. 4. Et, Concilium Nicænū canone 3. prohibet, ne Sacerdotes, Diaconi, Episcopi, mulierem domi

habeant, nisi matrem, sororem aut amitam. 5. Et fatetur Lutherus libro de Conciliis parte. 1. Concilium noluisse sequi Paphnutium.

V. MELANCHTHON. Coniugium est de iure diuino & naturæ: Genes. 1. *Crescite, & multiplicamini*

RESP. Benedictio est, non præceptum. Sique hoc; affirmatiuum est tunc, illos obligans, nunc, aliquos sic vocatos. Ita Tertullianus, Cyprianus, &c.

VI. 1. Cor. 7. *Propter fornicationem vnusquisque propriam uxorem habeat.* Quia donum continentia non est cuiusque.

RESP. I. Loquitur de incontinentibus: nam continentes dicit *melius facere.* 2. Et, *Quia non omnes capiunt Verbum hoc;* idcō non omnes fiunt Clerici, Deus autem, quibus dedit Velle continere, dat & Perficere, si velint. Ita S. Patres, Tertullianus, Nazianzenus, Chrysostomus, Hieronymus, &c. 3. Non igitur Cœlibatus scandala parit; sed abusus eiusdem violati.

Q V Æ S T I O L.

An Clerici DECIMAS, Possessiones, & Temporalia iure possideant?

LUTHERANVS Erasmus in annotationibus ad N. Testamentum ait, Decimarum exactionem esse tyrannicam.

2. Fratricelli; debet sibi, Apostolica in paupertate viuentibus; non Ecclesiasticis dandis, aut dicibus. 3. Wicleff: Decimas esse eleemosynas meras, posseque negari Clero propter peccata. 4. Canonistæ: Esse, etiam quoad Quotam, iuris diuini; non Ecclesiastici.

AUTOR. I. Clerum alià populo; Magistratui contribui; iuris naturæ est. Ita Genes. 14. Abraham Melchisedeco pen-

pendit decimas, vt Sacerdoti & Regi. Iuris diuini est idem, in Veteri Testamēto sic iubente Deo Leuitis dari, *Leu. ult. Num. 18. Malach. 3.* Quæ præcepta quā Moralia sunt, etiam Christianos obligāt; non quā iudicialia: teste Clemente *lib. 2. Const. Apostolic. c. 29. 38. Et.* Quippe Christiana debet abundare iustitia, *Matth. 5. plusquam Phariseorum.* Sic & S. Patres, & Concilia prisca. Estq; ratio: quia Laborāt pro bono publico: ideò decimæ debitæ sunt, non vt eleemosynæ, etiā discipulis. Ita S. Scriptura in *Antichristop. 2. q. 20.*

II. Dare Decimas, quoad Quotam hanc, non est iuris diuini Christianis. Quia hoc nusquam extat. Et præceptum Veteris Testamenti non erat Morale: nec enim erat ante Moylen: Nam Abraham vltro dedit: *Iacob, Genes. 28.* vltro vouit. Nec est propriè Ceremoniale; quia non ad colendum Deum ordinatur; sed ad æquitatem inter homines. Et, iudicialia sublata sunt.

Debentur tamen iure diuino quoad substantiam; etsi non quoad Quantitatem istam. Iura etiam Ecclesiastica quorū decimarum determinarunt, non vi Legis Veteris, sed exempli. Vnde tum Clericus potest renunciare suo debito decimali: Tum Ecclesia legem suam mutare: Tum Consuetudo contraria Legem abrogare. Ita *D. Tho. 22. q. 7. a. 2.* Idque quā Ecclesiastica est Lex de quota: non, quā naturalis quoad substantiam.

QVÆSTIO LI.

*Quo iure sint EXEMTI Clerici,
RES, & causæ Ecclesiastica
ab Seculari potestate.*

UTHERANI: 1. *Ve Petrus Martyr in Rom. 13.* Negat Principes dare posse Clero priuilegium Exemptionis: quod sit contra ius diuinum, omnes politico subiiciens Magistratui. 2. **BRENTIVS** in *prolegomenis.* Melancthon in *Lois cap. de Māgistr. Res & Causas Cleri politicis subiiciunt tribunali-
bus.*

3. **CALVINVS** *Inst. l. 4. c. 11. §. 15.* In omnibus subiectos vult, exceptis causis merè Ecclesiasticis.

SVADENT istis. 1. Quia Constantinus edixit, *Si quis Episcoporum tumultuatus sit, mea executione coercetur:* Eiecitque Eusebium in exilium.

2. Martyr. Iure diuino omnia animasublimioribus Potestatibus subiecta est, *Rom. 13.* Ergo non potuerunt Reges Clerum eximere. 3. Marcellus. *Matth. 17.* Christus soluit tributum, quā a debuit.

AUTOR. 1. In causis Ecclesiasticis Clerici sunt exempti iure diuino. 1. Quia regimen Ecclesiasticum distinctū est à politico, & isto sublimi⁹. patet supra *quæstione 2. 3. & 12.* 2. Christus Petro & Apostolis omnem potestatem suam commisit, vt Pastoribus in oues. Supra *q. 19. 20. 21.* 3. Apostoli, eorumque successores Ecclesiam diu rexerunt, cum nulli essent Principes Christiani: nec ad politicos causas rerulerunt. 4. Sic Concilia sancierunt, Patres docuerunt. &c.

II. Clerici non sunt exempti ab legibus politicis, non contrariis iuri Canonico, aut officio Clericali: sed directiue subsunt. 1. Quia Clerici sunt ciues & partes politix. 2. Papa permiserunt.

Non tamen Clerici possunt iudicari à secularib⁹, etsi in legem ciuilem peccassent. Quia sic Papæ, Concilia, Imperatoresque decreuerunt. Absurdum est Pastorem ab oue iudicari.

III. Bona Ecclesiastica sunt à tributis secularium exempta: idque iure, non simpliciter, naturali, nec merè positivo;

tiuo; sed iure gentium, quod partim est naturale, partim positium. Hinc mos omnium fuit gentium; Sacris deditos; & quæ ipsorum essent, pro exemptis haberi. Vt Leuitæ, Exod. 20. Num. 1. Sacerdotes, Genes. 47. sub Pharaone: Et 1. Esdra 7. sub Artaxerxe. 2. Vt Anima corpori præest, non subest: ita nec Clerus subesse debet Politicæ, in Sacris. Vide Antichristum p. 2. q. 21.

DICO AD I. Quos Concilium Nicænum prius damnavit Arianos; sententiam in eos est executus Imperator.

AD II. Rectè: At Ecclesiastica potestas est sublimior: ergo non subiecta inferiori seculari in rebus aut sacris, aut ad sacra pertinentibus.

AD III. Christus soluit, quia voluit, non quia debuit. Nam liberi sunt filii: Sed ut non scandalizemus eos, vade &c.

VIII. DE MONACHIS.

QVÆSTIO LII.

Quàm durum in Monachos odium Luthero-calvinistarum?

LUTHERVS in obsecro suo Epithalamio ad 1. Cor. 7. Omnes eos qui Celibem vitam in monasteriis ducunt, idolo Moloch corpora sua cremare confirmat. Ibidem, Statum Religionis nil valere; ethnicum, terrenum, secularem, ac veluti lutum esse scribit. &c. Magdeburgenses Centuria 4. c. 10. aiunt. Quis non hac hominum monstra excreetur, & inimicos humana societatis, & contra totam secundam Tabulam delinquentes? Melancthon in Apologia articulo de votis: Porro & opera Monachorum appellat observationes fatuas, hypocriticas simulationes, Traditiones pharisaicas, & Mahumeticas.

CALVINVS Inst. l. 4. c. 13. ait, Monachos omnes esse Sophistas cucullatos, qui ab

Ecclesia discessionem fecerint, & se totos diabolo consecrarint: Monasteria esse lupanaria; Vota monastica, retia Satanae.

Sic & hæresiarchæ in Genealog. p. 2. q. 15.

AVTOR. 1. Filii tenebrarum æquis oculis nequeunt lucem Religionis intueri; desertores militiæ oderunt castra Sanctorum. Nam, ait S. Antonius apud S. Athanasium, omnis quidem Christianus Diabolus odit; sed probos Monachos, Christi, virginis tolerare nullo modo potest.

2. Dissimillima de iis S. Patres, quorum pars magna & ipsi monasticen coluerunt: Quibus à Christo, Matth. 19. Marc. 10. Luc. 18. centuplum in hoc sæculo; sedes honoraria in iudicio; locus in cælorum regno promittitur. Sed univèrse hæc satis.

QVÆSTIO LIII.

Qualis Origo fuerit Religionum?

LUTHERANI. Vt Magdeburgenses Cent. 4. c. 8. Caput hoc sæculo 400. primum monasticæ: scilicet ab Antonio Machario. &c. Idque Cent. 5. c. 6. partim obsecratione doctrinae de iustificatone, & veru cultibus Deiporum ex prava amulatione Essenorum; Cent. 2. c. 6. partem casu, ut fugerent persecutionem; ut de Paulo S. Hieronymus testatur.

CALVINVS Inst. l. 4. c. 13. §. 10. Melancthon in Apologia articulo 27. aunt fuisse quidem quarto, & quinto sæculo Monachos aliquos; sed eos, qui nunc sunt, cum eis habere commune nihil: ideoque hodiernum monachatum rem esse novam.

SVADENT istis. 1. Quia an liber de vita S. Antonii monachis ab Athanasio conscriptus, dubitant Magdeburgenses Cent. 4. c. 10. 2. Quia, Negant iidem Cent. 1. l. 2. c. 10. Erasmus, Lutherus, Calvinus, &c. librum de Ecclesiæ hierarchia esse Dionysii Areopagitæ. 3. Quia negant, ibidem c. 3. Philonem de Christianis, sed Essenis, scripsisse.

AVTOR. Tria asserimus: unde & SVADENT